

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
ਬਨਾਮ
ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੀ ਫੈਬਰਿਕ ਮਿਲਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਫਰਵਰੀ 1, 1995
[ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬੀ.ਐਲ. ਹੰਸਰੀਆ ਅਤੇ ਐਸ.ਬੀ. ਮਜੂਮਦਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾਰ]

ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957—ਧਾਰਾ 9—ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ—ਧਾਰਾ 9 ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ 97 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ—ਧਾਰਾ 9(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਤੋਂ ਗੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ—1-8- 91 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ—ਕੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ—ਫੈਸਲਾ, ਨਹੀਂ—ਇਹ ਕੋਈ ਰੰਗੀਨ ਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ, ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਤੋਂ ਕੋਲ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 1.8.1991 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ, ਕੋਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਸੀ; ਕਿ 1.8.1991 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਦਰ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ 6.50 ਰੁਪਏ ਸੀ ਪਿਛਲੀ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰ ਨਵੀਂ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ 120 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਰਕਮ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਣਗਾਈਡ, ਅਣਚੈਨਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਵਿਵੇਕ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਾਧਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬੇਨਾ ਫਾਈਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੇਗੇ ਗਏ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੀਆ ਰਾਇਲਟੀ ਦਾ ਬੋਝ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1.8.1991 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਇਲਟੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਧੀਆ ਹੋਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ; ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ VIIਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਨਹੀਂ; ਕਿ ਲਗਭਗ 200 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਰਾਇਲਟੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ; ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਖਨਿਜ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ; ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ; ਕਿ ਹਰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਐਂਟਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਧਾਰਾ 9(3) ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ; ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਮੁੱਚੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਰਦੇਸੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਸੰਪੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਨ (i) ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ; (ii) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਹੈ? (iii) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਕਸਰਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ? ਅਤੇ (iv) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਜਬਤੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਾਲੀ ਹੈ?

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1.1. ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਐਕਟ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸੱਤਾ ਦੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 9 ਜੋ ਇਸੇ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹੈ, ਵੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਐਲਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨਿਯਮਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਬੈਜਨਾਥ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਅਰ (1970) ਐਸ.ਸੀ. 1436, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.2. ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਨਿਜ ਦੇ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਖਪਤ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਨ ਦੇ ਲੀਜ ਧਾਰਕ, ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਲੀਜ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਖਨਿਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਡਿਊਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੂਜੀ ਸਿਡਿਊਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 11 ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਗਿਰਾਵਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਰਨ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸਿਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਖਨਿਜ ਅਤੇ ਖਾਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਏਗੀ। ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੱਤਾ

ਵਿਧਾਇਕ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੱਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ।

ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੁਆਰਾ, ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਸਟ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 50 ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1990] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 12, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਸਬੰਧੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਬਾਰੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਲਿਸਟ I ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 54 ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਕੱਢੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਟੈਕਸਿੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਟੈਕਸ ਖਾਣਾਂ + ਪੂੰਜੀ + ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਐਂਟਰੀ 97 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਲਿਸਟ II ਜਾਂ ਲਿਸਟ III ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਐਂਟਰੀ 97 ਅਧੀਨ।

3. ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ 1957 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦਹਾਕੇ ਦਰ ਦਹਾਕੇ ਗਿਰਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਵਾਰ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਬੰਧਨ ਲਾਏ। ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 9(3) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਾਧਾ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਰਾਸਫੀਤੀ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਨਿਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੂਲ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਚਿਤ ਵਾਧਾ ਸੁਝਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਹ ਖਨਿਜ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਖਾਣ ਪਟਟੇ ਦੇ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਇਲਟੀ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਾਣ ਪਟਟੇ ਦਾ ਧਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਨਿਜ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟਟਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਹੈ, ਭਾਵ, ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜੋ ਕਿ ਲਿਸਟ II ਅਧੀਨ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਕੈਚ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਇਲਟੀ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖਾਣ ਪਟਟਿਆਂ ਦੇ ਲੀਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਅੰਤਤੋਗਤਵਾ ਪੂਰੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 28 ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲਵ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮਿਟਾਉਣ ਤੋਂ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਐਨ.ਕੇ. ਪਾਪਿਆਹ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਬਨਾਮ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1975) ਐਸ.ਸੀ. 1007 ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1983) ਐਸ.ਸੀ. 937, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4.1. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜਸਵ ਇੱਕ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ, ਭਾਵ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਖੇਦੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ 1981 ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ। ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾਸਫ਼ੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਮਕ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ 'ਤੇ ਸੈੱਸ ਲਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਰਕਮਾਂ ਜੋ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਪਰ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਜਸਵ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਰਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਸਵ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 268 ਅਤੇ 269 ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4.2 ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਅਦਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਦਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ। ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਧੇ ਹੋਏ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੈ।

4.3 ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਖੇਦਣ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪੈਟਰਨ ਹੋਣਾ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ 5.1 ਰੰਗੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਰਥ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ ਅਧੀਨ ਇਸ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

5.2. ਸਖਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੰਗੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1990) ਐਸ.ਸੀ. 1637, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6.1 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਦਾ, ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖਨਿਜ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਇਲਟੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 1981 ਤੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸਥਿਰ ਰਹੀਆਂ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਦਿਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਜੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6.2 ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

6.3 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲੇ ਲਈ ਦਰਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਇਹ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਨਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਵਧੀ ਹੋਈ ਦਰਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਸਿਰਫ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਨਿਜ ਕੱਢੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਕੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਕਿਵੇਂ ਬੇਤੁਕੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਓੜੀਸਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓੜੀਸਾ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1991) ਐਸ.ਸੀ. 1674, ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਮ/ਐਸ. ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟੂਰਿਸਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ, [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 318; ਰਾਜ ਮੈਸੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ. ਡੀ. ਕਾਵਾਸਜੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1971] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 799; ਐਚ.ਆਰ.ਐਸ. ਮੂਰਥੀ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਚਿੱਤੌਰ, [1964] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 666; ਡਾ. ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1969) ਪੀ ਅਤੇ ਐਚ 79, ਸੰਰਾਸ਼ਟਰ ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕੈਮੀਕਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਰਾਣਾਵਾਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1979) ਗੁਜਰਾਤ 180; ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓੜੀਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. [1983] ਓੜੀਸਾ 210, ਸੁਰਜਦੀਨ ਲਕਸ਼ਮਣਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1960) ਐਮ.ਪੀ. 129 ਅਤੇ ਡੀ.ਕੇ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ, [1986] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 479, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 275 ਆਫ 1994 ਆਦਿ ਆਦਿ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ .17.12.93 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 10 ਆਫ 1993 ਵਿੱਚ।

ਡੀ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਓ ਡਾ. ਸ਼ੰਕਰ ਘੋਸ਼, ਪੀ.ਚਿਦੰਬਰਮ, ਸੇਲੀ ਜੇ. ਸੇਰਾਬਜੀ, ਜੀ.ਐਲ. ਸੰਘੀ, ਐਸ.ਕੇ. ਧੋਲਕੀਆ, ਆਰ.ਕੇ. ਜੈਨ, ਜੀ.ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਐਸ.ਕੇ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਸਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਪਕ ਧੀਂਗਰਾ, ਗੋਤਮ ਖੈਤਾਨ ਓ.ਪੀ. ਖੈਤਾਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਐਮ.ਐਲ. ਜੈਸਵਾਲ, ਵਿਵੇਕ ਗੰਭੀਰ, ਡੀ.ਏ. ਡੇਵ, ਆਰ. ਐਨ. ਕਰਨਜਾਵਾਲਾ, ਪੀ.ਕੇ. ਮੁਲਿਕ ਮਿਸ ਐਮ. ਕਰਨਜਾਵਾਲਾ ਲਈ, ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਯੂ.ਏ. ਰਾਣਾ, ਰਾਜੀਵ ਤਿਆਗੀ ਗਗਰਾਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਐਮ.ਐਲ. ਲਾਹੇਟੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਸੁੰਦਰ ਝਾ, ਮਿਸ ਸ਼ਿਪਰਾ ਖਾਨਜ਼ਾਰੀ, ਪੱਲਵ ਸ਼ਿਸ਼ੇਦੀਆ, ਰਵਿੰਦਰ ਨਰੈਣ, ਡੀ.ਐਨ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਮਿਸ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਬੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਕੇ.ਐਨ. ਰਾਵਲ, ਮੁਕੁਲ ਮੁਦਗਲ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਕੋਸ਼ਲ, ਆਰ.ਕੇ.

ਖੰਨਾ, ਅਜੈ ਭੱਲਾ, ਆਰ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਅਮਿਤਾਭ ਵਰਮਾ ਲਈ ਅਸ਼ੋਕ ਮਾਥੁਰ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਸਵਰੂਪ, ਬੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਰਾਣੀ ਛਾਬੜਾ, ਜਨਾ ਕਲਾਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾਜਮੁਦਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮਾਜਮੁਦਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ। ਦੋਨੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਕਿ ਕੀ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1957, (ਇਸਨੂੰ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ 1 ਅਗਸਤ 1991 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਅਵੈਧ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਰਗੀਣ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 275/94 ਅਤੇ 276/94 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਸਨ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਵਿਵਿਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10/93 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਨ। ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਤੋਂ ਕੋਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ 1 ਅਗਸਤ, 1991 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵੀ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਰਗੀਣ ਸੀ, ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 1.8.1991 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਵੀ ਦਰ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ 6.50 ਰੁਪਏ ਸੀ ਪਿਛਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ 120 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੁੰਕਿ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵੀ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚੇ ਮੁੱਲ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਣਗਾਈਡਿਡ, ਅਣਚੈਨਲਡ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਵਿਵੇਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ ਆਪ ਹੀ ਅਤਿਆਧਿਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵੀ ਦਰਾਂ ਨੂੰ 1981 ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 9(3) ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਈਜ਼ੇ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਜਸਵੀ ਦਰਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। 1982 ਵਿੱਚ, ਕਈ ਕੋਲ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਕੋਲ ਵਿਕਾਸ ਸੈਸ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖਨਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਲ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾਓਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਵਾਦ ਅੰਤਤ:

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੜੀਸਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੈਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੈਸ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੋਲ ਉਤਪਾਦਕ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਸਦ ਨੇ "ਖਣਿਜ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1992 'ਤੇ ਸੈੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸਾਂ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕੋਲਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸੈੱਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈੱਸ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਸਮੂਹ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਟਨ ਰਾਇਲਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ 1981 ਵਿੱਚ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 400 ਤੋਂ 2000 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਲਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਸੀ। ਕੋਲਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਕੋਲਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਲੇ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਐੱਮ.ਪੀ. ਸਾਹਮਣੇ ਲਗਭਗ 60 ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੋਲੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 17 ਦਸੰਬਰ, 1993 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹੋਈ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੜੀਸਾ ਸੀਮਿੰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ, (ਸੁਪਰਾ) ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਸ਼ੇਪਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 1.8.91 ਦੀ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦਾ ਬੋਝ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਿਤੀ 17.12.93 ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੇ ਸੀ.ਏ. ਨੰ. 275/94 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੀ.ਏ. 276/94 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਨੰ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 8190/94 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਰਲਾ ਜੂਟ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਕੋਲੇ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪ੍ਰੋਗਡ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੋਲੇ ਦੀ ਰਾਇਲਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਵੀ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਵਾਦ ਫੁਟਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ। ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 833/93. ਮੈਸਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਰਲਾ ਜੂਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਨੂੰ ਵੀ 17.12.93 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 28.1.94 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸੇ ਲੀਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜੋ 17.12.93 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਮੈ. ਬਿਰਲਾ ਜੂਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। SLP(C) ਨੰਬਰ 3395/94 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਐੱਮ.ਪੀ. ਕੋਲੇ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 17.12.93 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਫੁਟਕਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 7907/92।

ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 275/94, 276/94 ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 3395/94 ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜੇਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1.8.91 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਓਡੀਸ਼ਾ ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਦੀ ਸੂਚੀ 1 ਦੇ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 1957 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਸਵ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧਾਏ ਗਏ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ, ਵਰਿਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਗਲਾ ਤਰਕ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 200 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਾਨਾਂ ਸਥਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਰਾਬਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਮੈਸਰਜ਼. ਬਿਰਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੇ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਗਏ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਆਮਦਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪੋਲਕੀਆ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ 1994/95 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਰਾਬਜੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਖਨਨ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਯੂਨੀਅਨ ਲਿਸਟ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਰਾਜ ਲਿਸਟ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੇਰਾਬਜੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸੀਮੈਂਟ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਲਿਸਟ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਰ ਟੈਕਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਐਂਟਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਰਾਇਲਟੀ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਰਾਜ ਲਿਸਟ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਨਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਰਾਜ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ

1. ਕੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ? 2. ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਹੈ?

3. ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਕਸਰਤ ਹੈ?

4. ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਜਬਤੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ?

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਪਹਿਲਾ - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਦੂਜਾ - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ;

ਤੀਜਾ - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ

ਚੌਥਾ - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ।

ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਂਗੇ।

ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1

ਜਿਹੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੈਜਨਾਥ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਅਰ 1970 ਐਸ.ਸੀ. 1436 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾਹ ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ :

"ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ 'ਐਂਟਰੀ 54' ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਦ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ

ਦਿੱਤੇ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੂਰਾ ਐਕਟ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਜੋ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹੈ, ਵੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 9 ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

"9. ਖਾਣ ਲੀਜ਼ਾਂ ਸਬੰਧੀ ਰਾਇਲਟੀ :

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਧਾਰਕ, ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ, ਮੈਨੇਜਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਲੀਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਏ ਜਾਂ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਨਿਜ ਲਈ ਉਸ ਖਨਿਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਧਾਰਕ, ਲੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ, ਮੈਨੇਜਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਲੀਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਏ ਜਾਂ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਨਿਜ ਲਈ ਉਸ ਖਨਿਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।

(2-ਏ) ਖਾਣ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਧਾਰਕ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ (ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਸੇਧ ਐਕਟ, 1972, (56 ਦੇ 1972) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕੋਲੀਅਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਖਪਤ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਦੂਜੇ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਨਿਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ।

"ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਨਿਜ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਏਗੀ।"

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਨਿਜ ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖਪਤ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਲੀਜ਼ੀ, ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਲੀਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 11 ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਨਿਜ ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9(3) ਦੀ ਵਿਧੀਕਤਾ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਹਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਉਦਾਹਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜਸਵ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਘੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਂਟਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰਿਸਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ & ਓਰਸ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ & ਓਰਸ

ਨਮਸਕਾਰ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ & ਹੋਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ & ਹੋਰ, [1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 318 ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ & ਹੋਰ, ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਡੀ. ਕਾਵਾਸਜੀ & ਕੰਪਨੀ & ਹੋਰ, [1971] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 799 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਘੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਵ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 9(3) ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੈਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਕੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ਼ੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਰੋਸ ਇੰਟੇਗਰਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1990] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 12 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਬਯਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ ਜੀ., ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਇਲਟੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਿਸਟਰ ਸੰਘੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 34 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:

34. "ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੈੱਸ ਰਾਇਲਟੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ 'ਤੇ ਸੈੱਸ ਨੂੰ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 49 ਅਧੀਨ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖਨਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਮੀਨ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ।"

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਗਲਤ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 31 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 34 ਦੀ ਆਖਰੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਲੇਖ ਹੈ ਕਿ ਖਨਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਮੀਨ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 49 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜੋ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈੱਸ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਸਟ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 50 ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 34 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੌਰਾਨ ਮਿਸਟਰ ਨਾਰੀਮਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਉਂਦੇ ਉਹ ਰਾਇਲਟੀ ਜੋ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਕਾਈ ਦੇ ਤੌਰ

'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ ॥ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 49 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਣਿਜਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਰਾਇਲਟੀ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 23 ਵਿਚਲੇ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਇਲਟੀ ਇਕ ਟੈਕਸ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, ਬੰਗਲੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਲੁਕ ਦੇਵ ਵਿੱਚ ਮੈਸੂਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਬੋਰਡ, ਏਆਈਆਰ (1972) ਮੈਸੂਰ 299. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਮੈਸੂਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1959 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਰਡ ਨੇ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਸੂਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸੰਘ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੂਚੀ ॥ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ 23 ਅਤੇ 50 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਤਾਲੁਕ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਣਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫਿਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਸੂਰ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 306 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਐਂਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸੂਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਈ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਕਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸੱਚ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਤੀਸਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਉਤੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਆਦਿ, [1991] 2 ਐਸਸੀਆਰ 105, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਗਲਤੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਾ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਤੋਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਉੱਡਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਰਾਜਸਵ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ & ਓਰਸ ਦੇ ਉਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜੀਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਢੱਕੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਸਟੇਟ ਲਈ ਮਿਸਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਇਯਰ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਲਿਸਟ ॥ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 50 ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਿਸਟ ॥ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਿਸਟ ॥ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਘ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਸਟ ॥ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਘ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਖਣਿਜ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਆਰ.ਐਸ. ਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਚਿੱਤੋਰ [1964] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 666 ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਖਣਿਜਾਂ 'ਤੇ ਸੈੱਸ ਲਿਸਟ ॥ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 49 ਦੁਆਰਾ ਢੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਚ.ਆਰ.ਐਸ. ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਕੇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 29 ਅਤੇ 30 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ (ਵਿਕਾਸ

ਅਤੇ ਨਿਯਮਨ) ਐਕਟ, 1957 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(3) ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੋਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੋਧਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ 32 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਐਕਟ, 1957 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਂਟਰੀ 50 ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਓਜ਼ਾ ਜੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਾਧੂ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਓਜ਼ਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਖਨਿਜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

(1) ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਖਨਿਜ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।^{NONE}

(2) ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਉਪਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂੰਜੀ, ਅਤੇ (3) ਮਜ਼ਦੂਰੀ।^{NONE}

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਵ ਦੀ ਇਕਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ + ਮਜ਼ਦੂਰੀ + ਪੂੰਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜਸਵ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਸੂਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਖਨਿਜ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਸਵ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਅਜੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਬਾਰੇ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਦੇ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਂਟਰੀ 23 ਸੂਚੀ II ਸੂਚੀ I ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 50 ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਂਟਰੀਆਂ ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 54 ਕਾਰਜ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਕਾਲੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੁਬਾਰਾ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਐਕਟ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹੈ, ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਖਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਟੈਕਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੈਕਸਿੰਗ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਟਰੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 50 ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ, ਖਾਣਾਂ + ਪੂੰਜੀ + ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਟੈਕਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਐਂਟਰੀ 97 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੂਚੀ II ਜਾਂ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਓਜ਼ਾ ਜੀ., ਵੱਲੋਂ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9, ਸੰਘ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ 54 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਐਂਟਰੀ 97 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਬੌ

ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਆਧਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਨੇ ਅਗਲਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਇਕ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿਆਧਿਕ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਖੁਦ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ 1957 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦਹਾਕੇ ਦਰ ਦਹਾਕੇ ਗਿਰਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਵਾਰ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੈਕਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 9(3) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਧਾ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਰਾਸਫ਼ੀਤੀ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੂਲ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਵਾਧਾ ਸੁਝਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਹ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਸਵ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੀਜ਼ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜੋ ਕਿ ਲਿਸਟ II ਅਧੀਨ ਐਕਟਰੀ 54 ਦੇ ਕੈਚ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਸਵ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲੀਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੰਤਤ: ਪੂਰੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਐਕਟ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਇਕਸਮਾਨ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਰਿਆਪਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 28 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਰ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦੋ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦੋ ਹੋਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੌਂਪ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੀੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਵਿਛੋੜਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਲਿੰਗ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲਵ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੀਲਿੰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ ਮਨਮਾਨੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 28(1) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਫਿਲਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਾਧਾ ਬੇਵਜਹ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਪਰਯਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕੇਸ ਐਨ.ਕੇ. ਪਾਪਿਆਹ & ਪੁੱਤਰ ਬਨਾਮ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1975) ਐਸ.ਸੀ. 1007 ਵਿੱਚ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਪਿਆ। ਧਾਰਾ 22 ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਉਸ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਉੱਚ ਸੀਮਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਾਲਿਆ ਹੈ, ਮੈਥਿਊ ਜੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 22 ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵੈਧ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਦਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ; ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੰਟਰੋਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਸ ਕੇ. ਲਿਮਿਟੇਡ, ਮੈਸਰਜ਼. ਅਰਵਿੰਦ ਮਿਲਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਆਦਿ ਆਦਿ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1983) ਐਸ.ਸੀ. 937, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਸ਼ਾਈ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 58A ਅਤੇ 642 ਦੀ ਪ੍ਰਵਧਾਨਾ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਰ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰ ਸਦਨ ਅੱਗੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਸੁਝਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਅਸਹਿਣਯ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਾ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 28 ਹੇਠ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 2:

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 1.8.1991 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1981 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਇਲਟੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਹਾਕਾ ਬੀਤ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 1.8.1991 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ 1981 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਖੁਦ ਹੀ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ "ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ; ਜਾਂ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਹਰੇਕ ਕਾਪੀ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ; ਜਾਂ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਰ ਟਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ 'ਤੇ।" ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਰਾਇਲਟੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਟਰਾਊਡ ਦੀ ਜੁਡੀਸੀਅਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਵਰਡਜ਼ ਐਂਡ ਫਰੇਜ਼ਿਜ਼ (3ਜੀ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਅਨੁਸਾਰ

"ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਪੱਟੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੋਦੀ ਗਈ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਟੋਰਨੀ ਜਨਰਲ ਓਟਾਰੀਓ ਬਨਾਮ ਮਰਸਰ, (1883-8AC) 767 ਸੁਪ; ਦੇਖੋ ਹੀਰੋਨ ਗ੍ਰੇਵਿਲ ਨਿਊਜੈਟ ਬਨਾਮ ਮੈਕੋਜੀ (1900) AC 83, ਉਦਯੋਗਤ ਕਿਰਾਇਆ; ਲਿਸਟੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਗਿਬਿੰਗਸ, (1858-9) ਆਈਰ ਸੀਐਲਆਰ

223 ਸੁਪ;

ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਉਸ ਵਸਤੂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤ ਅਦਾਇਗੀ ਜੋ ਪੇਟੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।"

ਮਜਲੇ ਅਤੇ ਵਾਈਟਲੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ (7ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਪੇਜ 328 ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਇੱਕ ਪ੍ਰੋ ਰਾਟਾ ਅਦਾਇਗੀ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟਰ ਜਾਂ ਲੀਸਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਉੱਤੇ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਣਾਂ ਪੇਟੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਪ੍ਰੋਮ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ (ਖੰਡ IV) 1964 ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੇਜ 1457 ਅਨੁਸਾਰ :

"ਰਾਇਲਟੀ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਉਹ ਚਾਰਜ ਹੈ ਜੋ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦਰ ਵਜਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਬਹੁਰਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ (1956) ਰਾਜ 161।"

ਵਾਰਟਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈਕਸੀਕਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਇਲਟੀਆਂ ਉਹ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਖਨਿਜਾਂ, ਲੱਕੜ ਜਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ, ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਇਗੀ ਹਟਾਏ ਗਏ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਫੀਸ ਸਿੰਪਲ ਟਾਈਟਲ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸੈਰਾਸਟਰ ਸੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕੈਮੀਕਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਰਾਣਾਵਾਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1979 ਗੁਜਰਾਤ 180; ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਓੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ (1983) ਓੜੀਸਾ 210 ਅਤੇ ਸੂਰਯਦੀਨ ਲਕਸ਼ਮਣਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ (1960) ਐਮ.ਪੀ. 129 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੈਰਾਬਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਡੀ.ਕੇ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ, [1986] 1 ਐਸਸੀਆਰ 479, ਜਿੱਥੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੇਜ 532 'ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਡੋਨ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੇਜ 534 'ਤੇ ਕੀਤਾ :

"ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੀਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਲੈਸਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਲਈ (ਅਕਸਰ ਸਤਹ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕਰਾਂਦਾ ਹੈ), ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ। ਚੁੰਕਿ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਲੀਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਲੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਖਨਿਜ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਆਮ ਕਿਰਾਇਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੀਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੱਢੇ ਗਏ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਅਰਥ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸੈਰਾਬਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼

ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਲੀਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੈਸਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਿਸ ਦੇ ਖੇਤਰ/ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਸਥਿਤ ਹਨ ਪਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਿਰਫ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਸਾਡੇ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਲੀਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲੈਸਰ ਨੂੰ, ਭਾਵ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ 1981 ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਵਧਾਈ ਰਾਇਲਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਹਾਕਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾਸਫ਼ੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਾਲ ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਾਮਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਾਜਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ 'ਤੇ ਸੈਸ ਲਗਾ ਕੇ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਰਕਮਾਂ ਜੋ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀਆਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ; ਪਰ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਕਾਰਨ, ਰਾਇਲਟੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਚਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਰਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਧਾਈ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਨਿਜ ਦੇ ਲੀਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਸਹੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 268 ਅਤੇ 269 ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਆਪੇ-ਆਪਣੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਲੀਜ਼ਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉੜੀਸਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 50 ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਰੰਗਨਾਥਨ ਜੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"ਪਹਿਲਾਂ ਐਂਟਰੀ 50 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਐਂਟਰੀ 50 ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖਨਿਜ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਐਮ.ਐਮ.ਆਰ.ਡੀ. ਐਕਟ 1957 ਹੈ - ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਖਨਿਜ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਕਰੇ ਗਏ ਐਕਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਖਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੀਜ਼ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ, ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਇਲਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਨੇ ਹੋਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸੈਸ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ 50 ਅਧੀਨ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 168 ਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਿਆਂ, ਰੰਗਨਾਥਨ ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੈਸਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਖਨਿਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਖਨਿਜ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਖੇਤਰ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਫਰਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਣਛੁੱਟੇ ਅਤੇ ਅਭਿੰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 13 ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18(1) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪਰ ਖਾਣਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਨਿਜ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 25 ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏ, ਰਾਜਸਵ, ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਨਿਜ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਐਂਟਰੀ 54 ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ.ਆਰ.ਡੀ. ਐਕਟ, 1957 ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਰੰਗਨਾਥਨ ਜੇ. ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਬੋਬਡੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਸਵ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਧਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਸਵ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ 1957 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਖਨਿਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾਣ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਇਕਸਮਾਨ ਪੈਟਰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸੀ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਨਵੇਂ ਖਨਨ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਖਨਿਜ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਖਨਿਜ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖੋਜ ਜਾਂ ਖਨਨ ਕਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾ

ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਜੇਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਚਨਾ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਖਨਿਜਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪੈਟਰਨ ਹੋਣਾ ਹੈ "ਇੱਕ ਖਨਿਜ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੀਰ ਹੈ।" ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਨਿਜ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਲਲੇਖ ਹੈ ਕਿ ਖਨਿਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਨਾ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਆਮ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਜਮਾਵਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਤਵਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਧਾਤਵਿਕ ਪਦਾਰਥ ਹੋਵੇ। ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਖਨਿਜ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਅਣਜੈਵਿਕ ਤੱਤ ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਣਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭ ਲਈ ਸਤਹ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੁਕੇ ਖਨਿਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਖਨਿਜ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤਹ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਨਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਖਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵੈਧ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਦਰਾਂ ਨੂੰ 1981 ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਜ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਸਰਤ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਨੂੰ ਖਾਨ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖਨਿਜ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪੈਟਰਨ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਵਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਐਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ, [1964] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 733 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਘੀ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ & ਇੱਕ ਹੋਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚਨਨ ਮਲ & ਹੋਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ & ਹੋਰ, [1977] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 340 ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 350 ਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸੀਮਿਤ ਕਵਰੇਜ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੀਮੈਂਟ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(2) ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜਾ ਬਿੰਦੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਕਸਰਤ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਸਰਤ ਹੈ। ਰੰਗੀਨ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਮਾਤਾ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਰਥ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸੱਤਾਵਾਂ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਵੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਵਿਧਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਰੰਗੀਨ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਟਲ & ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ, ਏਅਰ (1990) ਐਸ.ਸੀ. 1637, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਵਰਗੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਬਸੱਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਵਿਧਾਨਕ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਛੁਪੀ ਅਪ੍ਰਤਿਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਰੰਗੀਨ ਵਿਧਾਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸੱਤਾਵਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਦੋ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਵਰਲੈਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਰੇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗੀਨ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ

ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਖਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰੰਗੀਨ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਛੇਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਰ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿ ਵਿਆਪੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਨਾਲ ਇਸ

"ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਛੇਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਗੇ ਝੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ, ਅਨੁਚਿਤ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਆਓ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਜੋ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਯੰਤਰ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸੀ। ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਉਥੇ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਸੇਰਾਬਜੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਮੈਸਰਜ਼. ਬਿਰਲਾ ਜੂਟ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਜਵਾਬ SLP (C) ਨੰਬਰ 8109/94 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 52 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਕ. ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2907 ਦੇ 1992 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ਼. ਸੇਰਾਬਟਰ ਸੀਮੈਂਟ & ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 'ਕਿਉ' ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਨਿਜ ਖੇਤਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਸ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਦੇ ਵੇਰਵੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜਸਵ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਾਧਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਕਤ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਵਰੀ, 1981 ਵਿੱਚ ਕੋਲੂ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਸੇਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲਾ ਸੇਧ ਫਰਵਰੀ, 1985 ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। 1984 ਵਿੱਚ ਕੋਲੂ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਸੇਧ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਸਟਰ ਸੇਰਾਬਜੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਧਾਰਾ 9(3) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਖਨਿਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈੱਸ ਰਾਜਸਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 1981 ਤੋਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ

ਖਾਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਐਨ ਸਮੂਹ 1984 ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ 1991 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਅਧਿਐਨ ਸਮੂਹ ਆਇਆ। ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਐਨ ਸਮੂਹ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 9(3) ਹੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਬਚੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇ ਮੂਲ ਲਿਖਤੀ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 1981 ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭ੍ਰਮਜਾਲ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਨੰਤ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਫ਼ਦਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 1981 ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸੇਧ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਤੁੱਕਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਫ਼ਦਾਰ ਦਾ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਸਰਤ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨੈਕਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਖਨਿਜ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਮੁੜ-ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਤੁੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਕਿ 1981 ਤੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸਥਿਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਧਾਰਾ 9(3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਸੇਧਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਪਲੇਡ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਤੀਜਾ ਨੁਕਤਾ, ਇਸ ਲਈ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 4

ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੌਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਜਬਤੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਤੇ 19(1) (ਜੀ) ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 1981 ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਜਸਵ ਦਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਾਂ 200 ਤੋਂ 400 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਬਤੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੋਲੇ ਲਈ ਦਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵਧੇਤਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਰਾਜਸਵ ਦਰਾਂ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਧੀਆ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਸਿਰਫ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਨਿਜ ਕੱਢੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਕੇ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ

'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੀਆ ਰਾਜਸਵ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਜਬਤੀ ਸੁਭਾਵ ਦੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿੰਦੂ ਨੰਬਰ 4 ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਟ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਤੀਜਤਨ ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 275/94 ਅਤੇ 276/94 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਐਮ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 10/93 ਮਿਤੀ 17.12.93 ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟ ਯਾਚਿਕਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1994/95 ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 3395 ਦੇ 1994 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਸਕ. ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7907/92 ਮਿਤੀ 17.12.93 ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1995/95 ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 8190/94 ਵਿੱਚ ਐਮ/ਐਸ. ਬਿਰਲਾ ਜੂਟ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਆਰ.ਏ.

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate